

Nieuwsbrief 20 - Juli 2006 - Jaargang 5

Negende Herdenkingsreis naar Neuengamme

met o.a. Neuengamme, Hamburg (Büllenhuserdam), Bremen, Schützenhof,
Blumenthal, Farge (Duikbotenbunker), Wöbbelin, Ludwiglust,
Braunschweig, Gardelegen, Riesbergen

van donderdag 24 tot zondag 27 augustus 2006
Half-pension, 3 overnachtingen in ****hotels.

uitgebreide buffetten, uitstekende logementen, drinkgeld en,
gidsen & begeleiding inbegrepen. Aangepaste busvideo, bibliotheek & bar.

Kostprijs:

310,- EUR pp (tweepersoonskamer)

375,- EUR (éénpersoonskamer)

Inlichtingen en inschrijvingen
René Cauwbergs
Glabbeeksesteenweg 93
3390 St Joris Winge
016/63.24.60

Rekeningnummer 142-4022035-52
met mededeling "Herdenkingsreis Neuengamme 2006"

In Deze Editie:

Voorwoord (p2) - In memoriam (p3) - Motbroek Kermis (p3) - Website Gehackt (p3) -
10 Jaar Stichting Meensel-Kiezegem '44 (p4) met toespraken van: Stefaan Top (p4),
Frank Vandenbroucke (p6) & Valère Vangramberen (p8) - Lerarennamiddag (p9) -
Concert in CC De Maere (p9) - Ina Stabergh (p10) - Negende Herdenkingsreis (p11)

VOORWOORD

Naar aanleiding van de viering van het 10 jarig bestaan van de Stichting wilde ik nog even de doelstellingen belichten en dit aan de hand van de diverse realisaties. Onder de veelzeggende titel "Lentemijmeringen" wilden we op 6 mei 2006 nogmaals aantonen hoe, door de inzet en de begeestering van het vrijwilligerswerk van mensen binnen de Stichting, het verschil wordt gemaakt op het vlak van historiebeleving voor iedereen. En dan vooral aantonen hoe we hiermee onze landsgrenzen overstijgen en gelegenheden scheppen om elkaar te ontmoeten over de grenzen heen. Dit alles opdoemend tegen de desolate achtergrond van "het grote vergeten", in het besef dat de laatste getuigen van en over concentratiekampen en talloze vernietigingssoorten geteld zijn.

't Was een belangrijke dag voor de geschiedenis van de Stichting zelf vooral om te bewijzen wat het zoeken naar sporen in die 10 jaren bereikt heeft. Wij blijven onze krachten bundelen en focussen op de evolutie die in gang werd gezet: vooral internationaal zichtbaar maken van de zaak Meensel-Kiezegem en zijn slachtoffers en dit met alle mogelijke middelen.

Wij blijven oprecht dankbaar voor het toedoen van zoveel stille medewerkers, donateurs en mensen die weten dat koken geld kost. Maar onze aandacht wordt vandaag meer dan ooit opgeëist door de gruwel en de waanzinnige tijdsveranderingen in het straatbeeld. Antwerpen... stad waarnaar we opkeken...stad van de schoolreizen...stad waar we de wereld ontdekten in de Zoo en aan 't Scheld...Vandaag de spookstad waar het menselijk bestaan bedreigd wordt. Waar begrippen als solidariteit, geluk, en zelfvoldoening, waar alle omstandigheden en alles wat de persoonlijke zingeving zou kunnen kleuren, zoek is en onbestaande.

En dan maar zoeken naar de oorzaken als ik aan geweld denk...

Ik zie oorzaken van wereldwijd geweld in de ongelijke verdeling wat mensen in onze westerse samenleving als rijkdom beschouwen en naar "het hebben" hiervan verzuchten: geld, goederen, voedsel, macht en kansen ook in handel en commercie.

Onze jeugd krijgt verkeerde signalen van jongs af. Met de creditkaarten in de hand worden begrippen geïndoctrineerd dat je moet kopen en consumeren. Het enige doel in het leven is dat je altijd maar beter, duurder en vooral meer en nog meer moet hebben, wil je aanzien hebben. De keerzijde is: daar kweekt men onvrede mee. En onvrede is de baarmoeder van een agressieve houding. Wie durft nog soberheid en verdraagzaamheid propageren?

Het "fijne" van de zaak is: geweld wordt met veel tamtam verworpen als iets vreselijks en anderzijds voortdurend gepropageerd en naar voren geschoven als zijnde het enige middel van vermaak. Kijkcijfers en "wat de massa wil" is de norm bij de Tv-stations die bepalen wat kan, mag en moet kunnen uitgezonden worden. Domme en gewelddadige oppervlakkigheden puilen uit. En dat worden de ingrediënten voor de combinatie die we amusement gaan noemen. Elke dag een portie geweld? Het is een gebruikelijk onderdeel van de interesse geworden en stoort ons niet meer in het onderbewustzijn. Wij zijn bij de duivel te gast met onze misdaadseries, thrillers, horrorfilms, politseries, journaals...

En dan krijg je mensen die zich niet meer storen aan wat zijzelf aan geweld gaan bijdragen binnenshuis en op straat. Machtsongelijkheid wordt de belangrijkste oorzaak. Geweld binnen het gezin op partner en kind. Ouders worden geterroriseerd. Verplegers pesten patiënten. Ouders vermoorden kinderen. Verkeersagressie bij nacht en ontij. Wie een vuist wil maken en geweld wil aanklagen maakt kans dat ook hij/zij in een onrechtmatige situatie terechtkomt. Want daders "genieten" van strafvermindering.

Mijn "Lentemijmeringen" hebben een keerzijde gekregen.

*Guido Hendrickx,
Voorzitter*

Lente in Neuengamme (foto: Andreas Lapphön)

IN MEMORIAM & VERSLAGEN

*De dood heeft eens te meer illusies en zekerheden weer aan flarden gescheurd. Vooral om wat betreft het nog jongere leven van **Magda Loddewijcx** stelt men zich vragen. Ook voor **Louisa Merckx** en **Augusta Loddewijcx** laat hun afscheid ons niet onverschillig en treuren we om het definitieve verlies van deze geliefde mensen. Zij waren immers getuigen van de ongenadige gruwel die de augustusdagen van 1944 voor ons dorp hebben betekend.*

Vooral Louisa Merckx en Augusta Loddewijcx hebben nog kunnen vertellen over de razzia's en de sombere periode van '44. Louisa Merckx zag als jonge moeder van drie zontjes destijds haar echtgenoot Octaaf Natens ter plekke aanhouden, wegvoeren en zou hem nooit meer terugzien. Met hem verdwenen voor goed tijdens de deportatie zijn broers Leo, Prosper en Jos Natens en werd zij geconfronteerd met het familieleed van aanverwanten (Frans Lemmens), eveneens gestorven in Neuengamme.

Vermoedelijk heeft een groot deel van de massa nooit geluisterd naar de verhalen van Augusta Loddewijcx, die als jong meisje de arrogante overrompeling moest meemaken bij de aanhoudingen én van haar ouders én van haar broer Marcel Loddewijcx. Deze laatste was één van de acht teruggekeerden. Bovendien werd de familie Loddewijcx getroffen door het verlies van zoon Albert. Omgekomen te Linkhout begin december 1944 bij een bominslag van een VI te Linkhout.

Magda Loddewijcx, de dochter van voornoemde Marcel Loddewijcx was onze reisgenoot naar Neuengamme, samen met haar echtgenoot François Janssens. Zij wilde samen met reisgenoten beleven en van nabij zien wat haar vader in die pijnlijke en onverantwoorde omstandigheden van het kampeven moest ondergaan. Geen kwestie van sensatiehonger. Alleen de plaatsen zien en vermoedens bevestigen waar sukkelaars om het leven kwamen.

Trouwens destijds heeft Magda prachtige beelden laten opnemen. Vooral de beelden van het opstappen van de trein, het opjagen van de gevangenen en de deportatie zijn beklijvend. Onvergetelijke herinneringen, onuitwisbare beeltenissen, onuitgegeven getuigenissen...

Wij denken dankbaar aan hen terug en bieden de families ons medeleven aan.
Guido Hendrickx, namens de Stichting Meensel-Kiezegem '44

Motbroek Kermis – Rondrit – 21, 22 & 23 april 2006

Ter gelegenheid van Motbroek Kermis deed een "militaire" karavaan Huize Hageland aan. Zaterdagmiddag rond 14u verzamelden tal van historische legervoertuigen aan café Bij Plas in Sint-Joris-Winge om onder begeleiding van burgemeester Beeken de oorlogsresten in Tielt-Winge te gaan verkennen. Ook aan het Hagelands Vredesmuseum werd halt gehouden, waar de medereizigers een rondleiding kregen van voorzitter Guido Hendrickx. Ook Boris Vicca was volledig in Amerikaans uniform van de 101^e Luchtlandingsdivisie. Dit ter ere van de bevrijders van o.a. Normandië, Bastogne enz.

Website Gehackt – 16 juni 2006

's Middags kreeg onze webmaster, die net terug kwam van een eindexamen secundair onderwijs, een dringend telefoontje van Oktaaf Duerinckx met de melding dat er iets mis was met de website. Al wat we te zien kregen was een zwart beeld met volgend bericht: "This site is owned by turkisH Hacker". Inderdaad de H stond in hoofdletters en in het rood. Dit teken, evenals '88', staat voor 'Heil Hitler' en wordt door vele neonazi's gebruikt als herkenning. De '88' duidt op de plaats van de letter 'H' in het alfabet. Dankzij webmaster Tom Devos werden op een minimum van tijd de grote lijnen van onze website in ere hersteld, de afwerking gebeurde na de examens. Wij vinden het echter een uiterst laffe daad en hebben dan niet geaarzeld om trachten op te sporen wie de mogelijke dader van dit ongehoorde feit is.

Maar zonder er op te boffen, we krijgen ze wel, die moffen,(Jan Moedwil, BBC tijdens de oorlogsjaren)

10 JAAR STICHTING

10 jaar Stichting Meensel-Kiezegem '44 – 6 mei 2006

Die namiddag was het Karhuis afgeladen vol. Het werd een stijlvolle plechtigheid die door eenieder ten volle werd gewaardeerd. Het Sint-Mattheuskoor kreeg alle lof voor de vertolking van de liederen van Isidoor Bruers, “Barbaarsheid in het dorp” & “De vliegende bom”.

Ook “De eendracht” en het aartsmoeilijke “De Moorsoldaten” werd op perfecte wijze ten gehore gebracht. Gedichten door Ina Stabergh, Magda Van Goidsenhoven en André Van De Putte zorgden voor een hoogstaand niveau en samen met de toespraken werd het een zeer gesmaakte namiddag.

Er werd bij de tentoonstelling van Marc Cauwbergs druk nagepraat. De familieleden van Isidoor Bruers vereerden ons met hun aanwezigheid en uitten hun tevredenheid over de erkenning van hun gesneuveld familielid. De tweetalige Duits-Nederlandse gedichtenbundel “Neuengamme, Ik Kwam Terug...”, van Ina Stabergh werd voorgesteld door Oktaaf Duerinckx, die ook de presentatie van het programma in handen nam. Deze zeer geapprecieerde gedichtenbundel wordt zowel in België, Nederland en Duitsland druk verspreid en vooral in de scholen besproken.

Sprekers als voorzitter Guido Hendrickx, burgemeester Rudi Beeken, professor Stefaan Top, leraar Valère Vangramberen en minister Frank Vandenbroucke wisten elk op hun gebied het publiek te boeien en te ontroeren. Bijgevoegd kan u dan ook de toespraken van deze personen doornemen.

Professor Stefaan Top – KU Leuven

met de voorstelling van de cd: “Liederen & Gedichten rond WO II Neuengamme, Ik kwam terug...”

De CD is het werk van ervaren free-lancers en veel vrijwilligers met een groot hart voor het triestige oorlogserfgoed van wat zich op 1 en 11 augustus 1944 in Meensel-Kiezegem heeft afgespeeld. Deze CD bevat 22 nummers en is een mix van gedreven poëzie en volkse liedkunst met uiteraard vooral pijnlijke herinneringen aan wat hier ter plekke en in Neuengamme geschiedenis heeft gemaakt. De CD opent met het beklijvende gedicht ‘Neuengamme – Ik kwam terug’, dat voor het eerst werd gepubliceerd in de vijfde Nieuwsbrief van de stichting (14.10.2002). In dit ik-gedicht verwoordt Ina Stabergh, deelneemster aan de vijfde reis naar Neuengamme in augustus 2002, op een indringende wijze de hallucinante verhalen van wat zich in de waanzin van dat inferno met mannen en kinderen heeft voorgedaan. Ina declameert dit gedicht, dat als volgt eindigt:

*‘Omdat wij weten en kunnen spreken,
Moeten wij blijven getuigen
Want misdadige macht
Kent geen tijden’.*

Met haar gedicht ‘Omdat we niet vergeten kunnen’ zit Magda Van Goidsenhoven op dezelfde poëtische golflengte. Veel vragen blijven onbeantwoord, maar we moeten blijven luisteren, ook in het lijden. En elders stelt Magda de vraag: ‘Zit het kwaad niet in elk van ons?’ Vooral het bijbelse citaat ‘Wie zonder zonde is werpe de eerste steen’ veroorzaakt in de Meenselse context koude rillingen, en doet relativiseren en begrijpen en wellicht ook aanvaarden...

Even geladen, maar meer beschouwend reflecteert Guido Hendrickx over de zin en de betekenis van ‘Op Herdenkingsreis gaan’, een gedicht dat verscheen in de twaalfde Nieuwsbrief (19 juli 2004). André Van de Putte vertolkt deze bezinning. De dichter merkt terecht op dat zo’n reis gepaard gaat met een zich losmaken van de vertrouwde en veilige plek. Als een soort vermoeide pelgrim begeeft men zich met anderen op weg naar iets dat voorbij is, en dus het gevoel geeft van ‘Het is wel te laat’... Tegelijk is er blijdschap als men Neuengamme bereikt en daar tot het besef komt, eigenlijk, ‘het is nooit te laat’. Liefde, geborgenheid, vriendschap houden een mens overeind, zo niet ‘is het wel te laat’! Dit woordspel van de voorzitter zet dan ook aan tot echt nadenken: waarmee zijn we eigenlijk bezig en waarom en voor wie?

10 JAAR STICHTING

Een ander luguber stuk poëzie brengt Magda Van Goidsenhoven. In het gedicht 'In beestenwagens' heeft ze het over de onmenselijke deportaties naar oorden waar de slachtoffers verwelkomd werden met de afschuwelijk drie woorden 'Arbeit macht frei'. En Magda merkt daarbij cynisch op: 'ja, veel "arbeit" en veel "macht", maar met de vrijheid was het afgelopen'. En haar aanklacht eindigt:

*'Groothedswaanzin staat op elke steen,
Elk gebouw, elke druppel van het water
Dat deze onheilsplek overheerst, geschreven.'*

Even schokkend is het gedicht 'In de nacht van het zwijgen' van Ina Stabergh. Haast satanische verzen roepen schimmige beelden op van nachtelijke duivels, van maskers, van verraad. De gemeenschap van Meensel-Kiezegem weet daar helaas van mee te spreken...

Volledigheidshalve vermelden we nog dat ook van de Nederlandse dichter Remco Campert, wiens vader op 12 januari 1943 in het KZ Neuengamme is omgekomen, een vrij lang ik-gedicht is opgenomen.

Naast oorlogspoëzie bevat de CD ook tien muzikale nummers, die gebracht worden door het gemengd Sint-Mattheuskoor Meensel en veelal gemaakt zijn op populaire deuntjes uit die jaren. Echt patriottische gezangen zijn de 'Brabançonne' en het lied 'De Eendracht', waarin sprake is van 'kloeke telgen', 'heldenzonen' en waarin herhaaldelijk gepleit wordt voor vrijheid, eendracht en broedermin. 'Barbaarsheid in het dorp' en 'Vliegende bommen' zijn twee liedteksten van Isidoor Bruers, die rechtstreeks refereren aan de verschrikkelijke oorlogsrealia. Annie Creemers en Gustaaf Duerinckx zingen samen met het koor 'Aan de stille helden van het Belgisch verzet', een lied dat gezongen wordt op de populaire melodie van 'Aan het strand stil en verlaten'. In al deze liederen overheersen ernst, fierheid, symboliek en vaderlandsliefde.

Maar deze CD heeft ook andere zaken in petto, die een heel andere zijde van de oorlogsmedaille belichten en eerder luchtig van toon zijn. Het betreft dus echte volksliederen van anonieme volkspoëten, die oog hadden voor de vele petites histoires tijdens de oorlogsjaren. Deze liederen zijn allesbehalve dramatisch en geven een beeld van een heel andere oorlogsbeleving. Een romantische lovestory in benarde oorlogstijden is het lied 'In de luchtschuilgracht', dat gezongen wordt op de melodie van 'Lili Marleen' door Gustaaf Duerinckx en het koor. En wil de luisteraar een indruk krijgen van het dagelijks leven tijdens de Tweede Wereldoorlog, dan biedt het ondeugende lied 'Reis door Belgenland' daarvan een staaltje. De anonieme ik-figuur reist door België en ziet en beleeft van alles, ook allerlei misbruiken van boeren, die onder meer kaas maken met patattensmaak, of een andere anekdote:

*'k Zag een muis den tram op wippen,
Zie vrienden wat was er toen leut.
Ze kwam van onder een vrouw haar rokken,
Met een stuk spek in hare kleine snuit.'*

En deze hilarische reis eindigt met de vaststelling:

*'Men ziet het geld floreren,
De woeker die moet er ook zijn.
Men ziet de boeren zich amuseren,
Voor een stuk spek, met vrouwen een dozijn.'*

Het is evident dat de literaire kwaliteiten van dit soort liederen geen hoge toppen scheren. Maar dat is ook niet relevant. Die volksdichters wilden immers geen poëzie scheppen, maar op hun eigen manier inspelen op wat zij rondom hen observeerden en hoorden. Dat wordt ook bevestigd door het lied 'Van in Duitsland wordt onze Pier papa'. Het gaat hier om een jonge gast, die na drie maanden huwelijk opgeëist wordt om naar Duitsland te gaan werken en tot zijn Marie zegt: 'Als ik terug kom mijn lief meisken, kopen we een kindje of vier'. Maar Marie amuseert zich met de moffen en wordt op zekere dag iets gewaar. Ze schrijft meteen naar haar jongen:

*'Pier 'k heb een verrassing "hoepla".
Er is hier een "bomme" gesprongen,
Ge zijt nu geworden "Papa".'*

10 JAAR STICHTING

Maar zoals in het sprookje komt er na regen zonneshijn en met de bevrijding floreert Marie nu met de Tommies. Zo wordt ze weer iets gewaar en schrijft ze nogmaals een brief:

*‘Zegt: Pier ’t tweede is ook al klaar.
Nu hebt ge niet meer zoveel zorgen,
Doet er nog twee bij voor uw paart.’*

Moraal van het verhaal:

*‘Pierken die is nu thuis gekomen,
Er staan twee wiegskens in den hoek.
Hij kon het bijna niet geloven,
Vindt een Duits en ’n Engelse broek.’*

De inhoud van deze CD is dus, zoals ten tijde van de Grieken, een traan en een lach. Hij is zeker bedoeld om door middel van poëzie en lied een evenwichtig beeld van die hatelijke oorlogsjaren in kaart te brengen, maar vooral ook om elke mogelijke stilte rond het drama van Meensel en Neuengamme te blijven **verbreken**. De missie van de Stichting Meensel-Kiezegem ‘44 is en blijft trouwens ‘Als men zijn verleden ontkent, zal het verleden zich herhalen’. **Dat dus nooit meer!!!**

Stefaan Top,
Tielt-Winge, Huize Hageland, 6 mei 2006

Minister Franck Vandenbroucke – Onderwijs en Arbeid Met de voorstelling van het interactieve scholenprogramma.

Dames en heren,

‘In de vroege ochtend van 1 en 11 augustus 1944 sloeg de vijand moorddadig toe. Mannen en vrouwen werden uit de armen gerukt van hun geliefden of van de huishoudelijke onbijttafel weggeplukt. Boeren werden van tussen hun melkvee uit de stallen gehaald of, op weg naar de oogstvelden, van hun paard of kar gesleurd. Zij werden allen voor zogenaamde ‘paspoortcontrole ‘ naar verzamelplaatsen gedreven. Het resultaat van deze terreuracties was verpletterend. Vier inwoners werden ter plaatse vermoord en 91 medeburgers werden als ‘gijzelaars’ weggevoerd. Van hen hadden er 20 het geluk bij de bevrijding van ons land in september 1944 naar huis te kunnen terugkeren. (...) 63 van hen zouden van hongersnood en ontbering omkomen in het concentratiekamp van Neuengamme. Acht van hen keerden in mei 1945 als menselijke wrakken terug uit dat oord van vernedering en dood.’

Zo staat het drama beschreven dat zich hier 62 jaar geleden heeft afgespeeld in Een klein dorp, een zware tol. Een boek dat journalist Stefaan Van Laere geschreven heeft samen met de gebroeders Craeninckx die het drama hebben overleefd.

Zij waren zestien jaar toen ze werden opgepakt samen met hun vader en andere dorpsgenoten. Verderop schrijven ze daarover: ‘In hun ogen lazen wij de vragen omtrent het waarom van zoveel haat en menselijk leed en de kwelling van hun onzekere lot. We deelden het gevoel van machteloze verlatenheid in verstikkende gevangencellen.(....) Wij keerden terug, maar hebben nooit afscheid van onze dorpsgenoten genomen.’

Dames en heren,

10 JAAR STICHTING

Dat is het geweld van toen, van de oorlogstijd. Maar het houdt niet op. Ook vandaag in vreedstijd krijgen we ermee te maken. En dan denken we vanzelf aan de moord op Joe Van Holsbeek nog geen maand geleden, die het hele land in beroering heeft gebracht.

Jongens van zestien en zeventien die het mikpunt worden van geweld. 95 onschuldige dorpelingen die het moeten bekopen voor de moord op een collaborateur. Een jongen die moet boeten omdat hij toevallig een mp-3-speler op zak had. Het aantal betrokkenen verschilt, maar in wezen gaat het om hetzelfde. Om geweld.

Geweld heeft altijd te maken met misbruik van macht. Met een absoluut gebrek aan respect voor een ander. Met oeverloze onverdraagzaamheid. Het is helaas een utopie dat we geweld ooit helemaal de wereld uit krijgen, maar het moet wel als streefdoel voorop staan. We moeten er alles aan doen om geweld uit onze samenleving te bannen. Vraag is dan voor mij: hoe kan het onderwijs daartoe bijdragen? Daar valt natuurlijk heel veel over te zeggen.

Om te beginnen dit: een maatschappij die pesten en spijbelen tolereert, kan moeilijk grenzen stellen wanneer er ernstiger zaken gebeuren. Ik geloof niet dat de pester van vandaag de moordenaar van morgen wordt. Ik geloof niet dat de spijbelaar van vandaag de dief van morgen wordt. Maar ik geloof dit pas echt als we een zero tolerantie invoeren voor spijbelen en pesten. Als we dit soort grensoverschrijdend gedrag in de kiem smoren. Als we de brokenwindowstheorie toepassen: meteen reageren als er een ruit wordt gebroken, niet wachten tot het geweld escaleert.

Ik kan dan ook niet aanvaarden dat leerlingen op school 'iemand op zijn gezicht slaan' of 'iemand pesten' niet of maar een beetje fout vinden. Dit schept een sfeer van onbehagen, een sfeer die nefast is voor het algemene leerklimaat en stapsgewijs ernstiger kan worden. Als minister van Onderwijs verzet ik me hiertegen. Opvoeding houdt nu eenmaal in dat kinderen meer complexe en genuanceerde omgangsvormen leren, dat ze conflicten leren uitpraten zonder geweld te gebruiken, zonder elkaar te willen overtroeven, zonder elkaar te vernederen of belachelijk te maken. En daar wordt ook aan gewerkt in de scholen, want dat soort zaken staan in de eindtermen over sociale vaardigheden. Naast de school moeten natuurlijk ook de ouders daarin hun verantwoordelijkheid opnemen.

Maar ik wil hier verder vooral een link leggen met de activiteiten die u binnen de Stichting Meensel-Kiezegem 44 ontplooit. Die passen in de eindtermen over opvoeden tot burgerzin. Het onderwijs wil jongeren vormen tot kritische burgers, die constructief en kritisch kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven in zijn brede betekenis.

In de lessen geschiedenis van het secundair onderwijs gaat het bijvoorbeeld over machtstructuren, politieke besluitvorming, ontsporingen in de geschiedenis van de mensheid en aanverwante thema's. Ik denk dat die lessen niet alleen de nadruk moeten leggen op de kennis van historische feiten, maar ook op inzicht en op het toepassen van die inzichten. Leerlingen moeten het verleden in verband kunnen brengen met vandaag en morgen. Beseffen dat er veel mensen gestorven zijn voor de vrijheid die voor hen vanzelfsprekend lijkt. Alert worden voor de gevaren van macht, van menselijke en maatschappelijke fouten in de toekomst.

En dat alles hoeft niet voortdurend binnen de muren van de klas te gebeuren. Een initiatief als het interactieve programma van het vredesmuseum dat u hebt ontwikkeld en de documentaire over Meensel-Kiezegem drukken leerlingen met de neus op de feiten. Dat zal meer beklijven dan een gewone geschiedenisles. En ook voor andere vakken hebt u een aanbod. Voor taalvakken is er bijvoorbeeld de nieuwe gedichtenbundel over het kamp van Neuengamme en de nieuwe cd met oorlogsliederen.

Ik wil besluiten met een positieve noot uit het boek dat ik bij het begin heb vermeld. 'Er waren ook mensen die door hun onvolprezen inzet hebben aangetoond dat bij dramatische conflicten solidariteit, offerzin en verantwoordelijkheidsgevoel stevige loopbruggen kunnen zijn over diepe afgronden om veilig over te sterken naar vredige horizonten.'

Ik hoop dat u ook die mensen levend kunt houden in de herinnering. Mensen zoals zij moeten een boegbeeld worden voor de jongeren van vandaag en voor ons allemaal.

Dames en heren,

U haalt met de Stichting Meensel-Kiezegem 44 een stukje van de geschiedenis van onder het stof. U brengt getuigenissen van de laatste getuigen van de concentratiekampen voor het voetlicht, in de strijd tegen 'het grote vergeten'. U hebt veel boeiend materiaal samengebracht dat ook jongeren zal aanspreken. Ik wens u nog heel veel succes met uw verdere werking.

Ik dank u

Frank Vandenbroucke, Huize Hageland, 6 mei 2006

10 JAAR STICHTING

*Valère Vangramberen – Voorstelling Interactief Scholenprogramma
Beste genodigden,*

De Stichting Meensel-Kiezegem '44 heeft in de voorbije 10 jaar heel wat gerealiseerd. Eén van de mooiste uit de reeks realisaties is ongetwijfeld de oprichting van het Hagelands Vredesmuseum hiernaast. De bedoeling van dit museum is altijd weer te getuigen en te informeren. Steeds opnieuw wordt er verteld rond de gebeurtenissen van toen, in de hoop er lessen uit te trekken. Vooral de boodschap van verdraagzaamheid staat hier voorop. Zeker naar de nieuwe generaties toe, willen we die boodschap overbrengen. Om dit te bereiken dachten we al snel aan de scholen. Van bij de oprichting hebben onze voorzitter Guido Hendrickx en onze bezieler Oktaaf Duerinckx steeds weer groepen scholieren en andere gegidst en rondgeleid in ons museum. Het is evenwel stilaan de bedoeling dit nog meer open te trekken, zeker naar de jongeren toe. Daarom zijn we vandaag fier ons nieuw educatief programma voor te stellen. De bezoekers zullen voortaan vooral meer 'actief' betrokken worden tijdens hun museumbezoek.

Bij het opstellen van ons nieuw scholenprogramma bleek al vlug dat het museum niet alleen heel wat te bieden heeft op informatief vlak. Tal van waarden en levenslessen worden eveneens aangereikt. Het was dan ook niet moeilijk een hele reeks eindtermen en ontwikkelingsdoelen uit de leerprogramma's van de lagere en middelbare school te verwerken.

Bij de concrete uitwerking zijn we niet over één nacht ijs gegaan. Onderweg testten we regelmatig ons werk met groepjes leerlingen. Kinderen van de plaatselijke basisschool en kinderen van elders kwamen beurtelings het programma uitproberen zodat we konden bijsturen.

Ons scholenprogramma even voorstellen:

Aanpak – doelgroep:

Gedurende een halve dag worden schoolgroepen ontvangen met een maximum van 40 à 50 kinderen. We richten ons vooral tot de groep 10 tot 14-jarigen, ook al zijn we ervan overtuigd dat oudere studenten en zelfs volwassenen evenzeer het museum op deze manier zouden kunnen verkennen.

Na een inleidend deel zouden we opsplitsen in 2 deelgroepen.

Inhoud:

- 🔗 Een inleidende rondleiding: kennismaking, wegwijs maken, ruimtes verkennen, situeren, ...*
- 🔗 Film: de scholenversie van de film 'Meensel-Kiezegem '44' met beklijvende beelden...*
- 🔗 Doe-opdrachten en vragenreeksen door opzoekwerk in het museum.*

Vooral met dit laatste mikken we op ervaringsgericht onderwijs. De kinderen gaan op een actieve wijze het museum doorsnuffelen en beter leren kennen. Deze opdrachten beslaan de inhoud van het hele museum. De leerlingen werken hierbij best in kleine groepjes van 3 à 4 en kunnen telkens de vragen over een ander deelthema aanpakken. Het is trouwens de bedoeling dat later bij de verwerking in de klas een en ander wordt samengebracht, vergeleken en verbeterd.

Geïnteresseerden kunnen het programma steeds downloaden op onze website www.meensel-kiezegem44.be. Antwoorden en oplossingen kunnen verkregen worden bij een bezoek aan het museum.

Besluiten en lessen :

Onze ervaringen met het scholenprogramma tot nog toe, hebben ons geleerd hoe belangrijk het is deze jonge mensen met de recente geschiedenis te confronteren. Men staat vaak versteld hoe vlug, zelfs bij onze eigen dorpskinderen (na amper 2-3 generaties), alles vervaagd. Als onderwijzers en leden van de Stichting vinden we het daarom een uiterst belangrijke taak een en ander levend te houden. Na confrontatie en informering komt vaak de verwondering en het begrip. Niets is zo mooi als dat je kan ondervinden en meemaken hoe kinderen tot besef komen hoe goed ze het hebben en hoe zorgeloos ze kunnen opgroeien. Ze leren ook de waarde van vrijheid en verdraagzaamheid kennen. Als de jongeren het museum het museum dan ook nog verlaten met een gevoel van dankbaarheid t.o.v. hen die hun leven gaven, dan is ons doel bereikt.

10 JAAR STICHTING & EVENEMENTEN

Lerarenmiddag in Hagelands Vredesmuseum – 10 mei 2006

Deze infonamiddag kreeg spijtig genoeg niet de gewenste belangstelling, slechts enkele leraren meldden zich. Waarschijnlijk lag dit ondermeer aan het laattijdig publiceren van het bericht in “Klasse”. In samenwerking met dit drukgelezen lerarenmagazine werken we aan een tweede editie van een lerarenmiddag in september. Van bij de aankondiging hiervan zal ook het interactieve scholenprogramma te vinden en te downloaden zijn op onze website (www.meensel-kiezegem44.be), de oplossingen zijn te bekomen bij de Stichting Meensel-Kiezegem '44. Het college van burgemeester en schepenen van Tielt-Winge is akkoord dat de leraren in het bezit van een leraarskaart steeds het Vredesmuseum gratis kunnen bezoeken ter voorbereiding van hun lessen of informatief. Via de gemeente kunnen ze ook beroep doen op een begeleidende gids van de Stichting Meensel-Kiezegem'44.

Jaarlijkse Herdenkingsplechtigheid te Meensel-Kiezegem – zondag 6 augustus 2006

10u: Plechtige Eucharistieviering in de Sint-Mattheuskerk te Meensel
10u44: Plechtigheid op het erekerkhof met toespraken van de burgemeester Rudi Beeken en Nationaal Voorzitter François Decoster
Bloemenhulde en slotwoord door de plaatselijke voorzitter.
11u30: Bloemenhulde aan het monument te Kiezegem
Daarna receptie in het Ontmoetingscentrum aangeboden door het gemeentebestuur.
Iedereen is er welkom

De Lege Graven van Meensel-Kiezegem – Radio-uitzending 2 augustus 2006

Augustus 2005 kregen we bezoek van de Duitse cameraploeg met Katinka Schröder met de bedoeling een reportage te maken over de oorlogsmisdaden die zich in Meensel-Kiezegem hebben afgespeeld. Na enkele spannende maanden is het nu eindelijk zover, en zal op 2 augustus de reportage voor de eerste maal uitgezonden worden op de Duitse WDR 5, dit tussen 10u15 en 10u35. Binnenkort volgt dan ook hopelijk de Nederlandse versie van de radio-uitzending en de beeldreportage.

Concert in C.C. De Maere – 12 november 2006

Hebt u 12 november al genoteerd? Er zal dan in het Cultureel Centrum De Maere (Tielt-Winge) een niet te missen concert plaatsvinden, met speciaal gecomponeerde muziek van Filip Martens op de gedichten van Ina Stabergh over Neuengamme. De voordracht van andere gedichten over Meensel-Kiezegem en de gebeurtenissen van 1944, de sublieme stem van Hilde Coppé en een 40-koppig perfect koor “Canta Ludens” zullen ook zoals in Drongen-Gent de toeschouwers fascineren. Na deze aanrader zorgt de culturele dienst van Tielt-Winge voor een receptie. Aan dit initiatief van Chris Desaever-Cleuren (schepenen van Cultuur, Tielt-Winge) verleent de Stichting Meensel-Kiezegem '44 zijn volledige medewerking.

Het Sint-Matthëuskoor op 6 mei

Ina Stabergh internationaal – Steeds blijven tranen komen

Naast vele artikels in Duitse tijdschriften (o.a. “Bremer Antifascist”), verscheen er onlangs bij onze noorderburen volgend artikel:

15 MEI 2006 - PUTTEN/NEUENGAMME - De Vlaamse dichteres Ina Stabergh heeft een dichtbundel geschreven met de titel ‘Neuengamme-ik kwam terug’. Op woensdag 17 mei leest ze gedichten voor in Putten, het dorp dat in de Tweede Wereldoorlog veel mannen heeft verloren in het concentratiekamp Neuengamme.

Dichteres Ina Stabergh heeft banden met het Vlaamse dorp Meensel-Kiezegem, waar op 1 augustus en 11 augustus 1944 razzia’s werden gehouden. In totaal werden 71 mannen afgevoerd naar het concentratiekamp Neuengamme in Noord Duitsland.

Slechts acht van hen kwamen na de oorlog terug. De razzia’s waren een vergelding voor het doodschieten van Gaston Merckx, een man die samenwerkte met de Duitsers en daarom een ‘zwarte’ werd genoemd. (De beroemde wielrenner Eddy Merckx is een zoon van de broer() van deze Gaston Merckx, maar de broer had niets te maken met de foute handelingen van Gaston).*

Het verhaal van Meensel-Kiezegem lijkt erg op het verhaal van Putten. Het Veluwse dorp werd op 1 en 2 oktober 1944 overvallen door Duitsers na een aanslag door het verzet. Bij de razzia’s in Putten werden 661 mannen gevangen genomen, van wie 552 de oorlog niet overleefden. Putten werd, net als Meensel-Kiezegem, tijdens de razzia’s omsingeld door Duitsers. Van allebei dorpen staan monumenten in Neuengamme.

Een van de slachtoffers uit Meensel-Kiezegem is Fernand Duerinckx. Hij is familie van Ina Stabergh, die geboren is op 12 februari 1945. ‘Ik heb door mijn vader altijd de verhalen horen vertellen over de mannen uit Meensel-Kiezegem die naar Neuengamme gevoerd werden,’ zegt de dichteres. Ze is een aantal keren meegeweest naar Neuengamme, waar de Stichting Meensel-Kiezegem’44 jaarlijks in augustus een herdenking houdt. De bezoeken hebben diepe indruk op haar achtergelaten. Ze schreef het gedicht ‘Ik kwam terug’, dat begint met de volgende strofe:

*Ik kwam terug van Neuengamme
en kon niet meer spreken
van pijn
om wat de mens
de mens had aangedaan.*

Ina Stabergh wordt regelmatig gevraagd gedichten voor te dragen bij herdenkingen. Ze vertelt: ‘Elke keer opnieuw komen er tranen van kinderen en kleinkinderen van slachtoffers. Het grijpt me geweldig aan. Ge voelt u deel met die familie.’

De bekende dichter Remco Campert schrijft over het boek van Ina Stabergh: ‘De gedichten zijn mooi, helder, zonder poëtische franje, die in dit verschrikkelijke geval onverdraaglijk zou zijn...’

De sobere gedichten van Ina Stabergh zijn in de bundel ook in het Duits vertaald, want de dichteres wil dat in Duitsland de gevoelens van concentratiekamp Neuenberg bekend gemaakt worden. Een van haar gedichten eindigt als volgt:

*In de nacht van het zwijgen
worden grenspalen geklopt
voor jonge gedachten
die de echo’s van pijn in zich dragen.
Verbreek de stilte!*

Op woensdag 17 mei draagt Ina Stabergh gedichten voor op de jaarlijkse bijeenkomst van sympathisanten van de Stichting Oktober’44 Putten. Daar spreekt ook historica dr. Judith Schuyf, auteur van het boek ‘Nederlanders in Neuengamme’. De jaarvergadering is voor publiek toegankelijk, in De Aker, Fontanusplein 2 in Putten, aanvang 20 uur.

‘Neuengamme-ik kwam terug’ van Ina Stabergh, kost 12,50 euro, ISBN 9080883247, en is te verkrijgen bij de ABC-boekhandel in Putten.

Uit de Stentor, door Hemmy Van Reenen (Wegener Dagbladen, Nederland)

(n.v.d.r.: De vader van Eddy Merckx, Jules, was de neef van Gaston, niet de broer!)*

NEGENDE HERDENKINGSREIS

Laatste Mededelingen

Voor late boekers, er zijn nog enkele plaatsen te bekomen.

Mogen wij vragen aan enkele medereizigers zo snel mogelijk in het reïne te komen met hun betaling op het rekeningnummer 142-4022035-52 met mededeling "Herdenkingsreis Neuengamme 2006"

Het reisschema:

Donderdag 24 augustus

Vertrek: 06u30 aan het Pleintje, te Meensel (voormalig stationsplein).

Namiddag: bezoek aan Schützenhof met voorstelling van de dichtbundel van Ina Stabergh, "Neuengamme, Ik Kwam Terug...", in aanwezigheid van minister van Arbeid, Karin Röpke, en mogelijk de Belgische consul van Bremen. Napraten met de leden van de Antifascistische Bond in Schützenhof.

Avond: Ramadahotel Bremen, toeristische rondleiding door professor Raimund Gaebelein.

Vrijdag 25 augustus

Voormiddag: Bezoek aan de grootste duikbotenbunker, Valentin, in Farge. Eerbetoon aan het monument, "vernichtung durch arbeit", en aan het monument te Blumenthal. Bezoek aan de graven van onze dorpsgenoten op Österholzer Friedhof en exclusieve inzage in het kerkhofarchief.

Namiddag: Vertrek naar Hamburg, rond 17u00 bezoek aan Büllenhuserdam o.l.v. Andreas Lapphön.

Avond: Naar het hotel Sachsentor in Bergedorf, gesitueerd in het centrum, te midden van veel groen en oude bomen. Het is gelegen kort bij het Kasteel, Bergedorfer Schloß, met zijn prachtige tuinen.

Zaterdag 26 augustus - Volledige dag gewijd aan het KZ Gedenkstätte Neuengamme.

Voormiddag: Plechtigheid aan "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem", bezoek aan de Herdenkungshalle (zwarte doos), Klinkerwerke, Haven.

Middagmaal in "Am Deich"

Namiddag: Nieuw museum Neuengamme (met gids) en tot slot dodenappel aan het crematorium.

Avond: Mogelijkheid tot uitstap naar het bruisende Hamburg.

Zondag 27 Augustus

Vertrek naar Ludwigslust, Wöbbelin, Gardelegen en via Braunschweig en Hannover terug richting Meensel-Kiezegem

Blumenthal, door het artistieke oog van Marc Cauwbergs

CONTACTEER ONS

Voor al uw vragen of suggesties kan u terecht op
www.meensel-kiezegem44.be of info@meensel-kiezegem44.be

Hagelands Vredesmuseum

Huize Hageland, Oude Pastoriestraat 22, 3390 Tielt-Winge
Geleide rondleidingen, elke derde zondagnamiddag van de maand
Reservaties: Tel:016/53 66 94, e-mail: ann.verrek@tielt-winge.be

Guido Hendrickx, Binkomststraat, 56 3391 Meensel-Kiezegem Tel 016/487878

Marc Cauwbergs, Binkomstraat 42 3391 Meensel-Kiezegem, Tel 016/635854

René Cauwbergs, Glabbeeksesteenweg, 93 3390 Sint-Joris-Winge Tel 016/632460

Alfons Craeninckx, Heuvelstraat, 17, 3390 O.L.V. Tielt Tel 016/634757

Tom Devos, Wingerstraat 12 3390 Sint-Joris-Winge, GSM 0499/537896

Freddy Duerinckx, Gellenberg 107, 3210 Lubbeek, Tel. 016/621238

Oktaaf Duerinckx, Karekietenlaan, 30 3010 Kessel-Lo Tel 016/355232

Rudi Peeters, Kerkstraat, 85 3391 Meensel-Kiezegem Tel 016/635820 GSM 0486/104960

Evrard Van Goidsenhoven, Hamelendreef 27 3300 Tienen, GSM 0476/324401

Alfons Vuchelen, Henri Dotremontstraat, 6 3320 Hoegaarden Tel 016/634955 GSM 0479/259792

Betty Vuchelen, Stoopkensstraat, 110 3320 Hoegaarden Tel 016/767936

Belangrijk!

Om onze kosten te beperken willen wij u vragen, indien mogelijk en gewenst, u in te schrijven op onze website
www.meensel-kiezegem44.be om zo de volgende nieuwsbrieven via e-mail te ontvangen.

Ons helpen kan via rekeningnummer 149-0567841-75 - "Stichting Meensel-Kiezegem '44"

Een afgeladen Karhuis op 6 mei in Huize Hageland